

A megmaradás esélye

Óvatos derűlátásra ad okot az MTA Kisebbségkutató Intézet négy tanulmánya a magyarországi nemzetiségek azonosság-tudatának feléledéséről. Bindorffer Györgyi a csolnoki németek, M. Kozár Mária a Szentgotthárd-környéki szlovének, Horváth Sándor a gradistyei horvátok, Szabó Orsolya pedig a piliscsévi szlovákok körében – részben az asszimilációs nyomás ellenhatásaként – jelentkező és erősödő csoport-tudat megnyilvánulásairól számol be.

A folyamat korántsem egyértelmű és egyenes vonalú sem Magyarországon, sem a szomszédos államokban: az ellenkező irányú hatásokról ír Bottlik Zsolt a magyarországi szerben etnikai terének („szállásterületének”) fokozatos beszűkülését, Fodor Dóra az erdélyi aranyosgyéresi román–magyar kétnyelvű családokban lezajló nyelvcserét, a Kántás Péter–Tóth Judit szerzőpáros pedig a hatósági eljárásban mutatkozó súlyos nyelvhasználati korlátozásokat, jogszabályi hiányokat elemezve.

Végül Tóth Pál Péter a magyarországi (sőt, kárpát-medencei) magyarság egyik legsúlyosabb dilemmájával szembesíti az olvasót, a drasztikus mértékű népességfogyás orvoslásának alternatívájával: az állam engedje-e szabadon érvényesülni, netán szorgalmazza a nemzetközi népességmozgás (magyarok és nem magyarok) kínálta pótlást, vagy a honi népesség termékenységi szintjét árgondolt és összehangolt intézkedésekkel növelje. A szerző – helyesen – az utóbbi megoldás mellett voksol.

Budapest, 2005. június

Cholnoky Győző